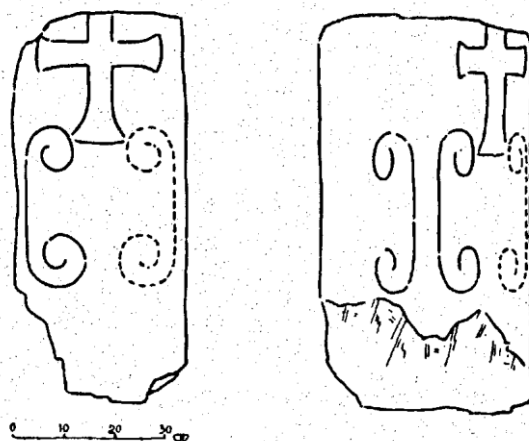

КОНЗЕРВАЦИЈА БОГОРОДИЦЕ КУРШУМЛИСКЕ

Конзервација Богородичине цркве у Куршумлији вршена је истовремено са извођењем радова на дркви св. Николе.¹

После откопавања триконхосне рановизантиске грађевине у Царичином Граду 1952 године дошло се до података да је и Немањина црква св. Богородице била саграђена на остацима једне такве триконхалне грађевине из V—VI века. Истина, и Немањина грађевина је касније била порушена, тако да је и на рушевини из ове друге епохе остало једва нешто мало трагова.

Главни задатак при конзервацији овога објекта састојао се у осигуравању горњих површина зидова армираним бетоном и у фуговању излоканих спојница на вертикалним зидним површинама. Добар део времена утрошен је и на скидање наноса и на нивелацију терена око грађевине. Нагли пад терена са северне стране грађевине омогућио је нагомилавање веће количине наноса, који се пео све до висине остатака фасадних зидова. После скидања наноса и шута, на 6.00 м. остојања од ових зидова ископан је дренажни канал помоћу кога је регулисано отицање воде у два правца. У току ових радова зашло се у зону гробова

✠
 МЦААВГУ АДН
 ✠ ПРС ТАН СЕРАБЪ Б
 БЖН ЮВЪ НМЕ
 НЕ

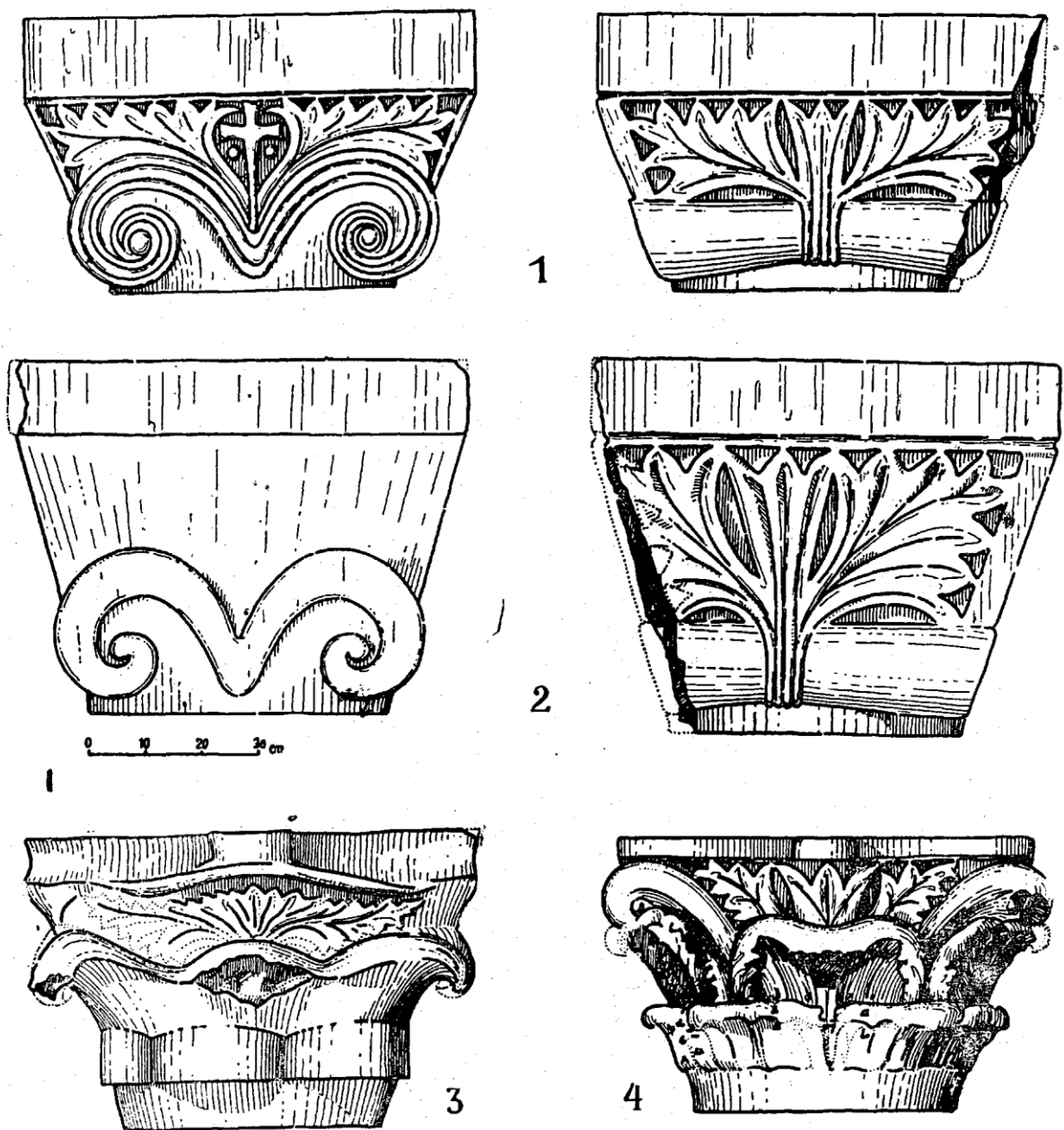
¹ Радовима руководио арх. Б. Вуловић.

са раносрпском средњевековном културом. Сав овај археолошки налаз, предат Народном музеју у Београду, документација је ране српске феудалне епохе и претставља драгоцену вредност помоћу које се овај споменик чвршће везује за најранији период српске архитектуре. На овој некрополи сасвим случајно су нађени предмети раносрпске керамике, и накита, наушница гвоздастог типа и

типа јагоде, затим неколико металних предмета копча, прстења итд.

Сем ових налаза, откривено је и неколико надгробних плоча са непотпуним натписима или без њих (сл. 1).

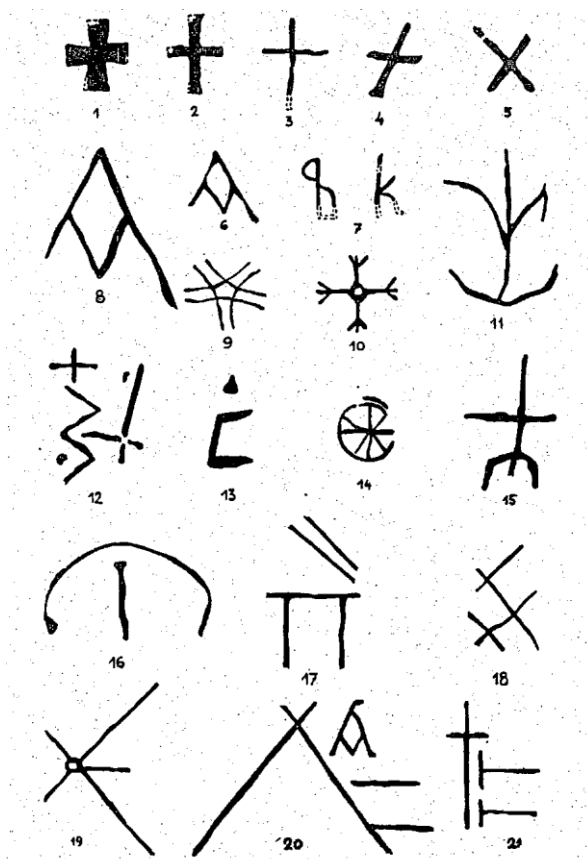
Од рановизантиске пластике са рушевина византиског триконхоса, коју је Немања свакако користио при његовој рестаурацији, нађена су четири капитета и два стуба (сл. 2).

Сл. 2. — Четири рановизантиска капитета са рушевина византиског триконхоса

Сл. 3. — Ознаке на опекама из Богородице Куршумлиске

Сл. 4. — Ознаке на опекама из св. Николе Куршумлиског

Необично интересовање привлачи велики број опека, свакако византиског порекла, са разноврсним отисцима, који се готово редовно налазе на свакој опеци. Посебну пажњу скреће опека са потписом МА-

URIANUS, која је на овоме локалитету по други пут нађена (сл. 3).¹

Арх. Б. Вуловић

¹ Досада је писано о радовима на овоме објекту у *Зборнику Савезног института*, књ. III, св. I, 1952, стр. 57 ; у *Старинару* 1922, стр. 47—55, и у *Политици* од 27-11-1949 год.

LES TRAVAUX DE CONSERVATION A L'EGLISE DE LA VIERGE DE KURŠUMLIJA

Selon toutes apparences, l'église de la Vierge à Kursumlija, fondée par Nemanja, a été construite sur les ruines d'un trikonchos paléo-byzantin, à l'embouchure de la Kosa-nica dans la Toplica. Malheureusement, les parties due à Nemanja de cette église ont également été détruites et il ne nous en reste que quelques maigres vestiges.

Au cours de travaux dans les champs, on a fait des découvertes archéologiques paléoserbes dans la nécropole du cimetière qui entourait l'église. De la plastique provenant de l'ancienne construction paléo-byzantine, on a retrouvé quatre chapiteaux et deux colonnes de pierre. En outre, alors qu'on dégagait les éboulis, on a trouvé, pour la seconde fois, des briques portant l'empreinte *Mavrianvs*.